UPPLYSNING OM OPUBLICERADE AVGÖRANDEN

Rättsfallssamlingen

Domstolens beslut (åttonde avdelningen) av den 16 februari 2012 – Ferazzoli m.fl. mot Ministero dell'Interno

(förenade målen C-164/10–C-176/10)

"Artikel 104.3 första stycket i rättegångsreglerna — Etableringsfrihet — Frihet att tillhandahålla tjänster — Hasardspel — Upptagande av vadhållningsinsatser i samband med sportevenemang — Krav på koncession — Konsekvenser av ett åsidosättande av unionsrätten vid tilldelning av koncessioner — Tilldelning av 16 300 ytterligare koncessioner — Likabehandlingsprincipen och kravet på transparens — Rättssäkerhetsprincipen — Skydd för tidigare koncessionshavare — Nationell lagstiftning — Minsta tillåtna avstånd mellan vadslagningsställen — Tillåtlighet — Gränsöverskridande verksamhet som kan likställas med den som är föremål för koncessionen — Förbud i den nationella lagstiftningen — Tillåtlighet"

1. *Frihet att tillhandahålla tjänster — Etableringsfrihet — Restriktioner — Hasardspel — Nationell lagstiftning som förbjuder upptagande av vadhållningsinsatser utan koncession eller tillstånd vid äventyr av straffrättsliga påföljder — Koncession eller tillstånd nekas i strid med unionsrätten — Beviljande av nya koncessioner för att gottgöra detta åsidosättande — Skyldighet för nya aktörer att iaktta ett minsta avstånd mellan etableringarna — Otillåtet (Artiklarna 43 EG och 49 EG) (se punkt 8 samt punkt 1 i avgörandet)*

2. *Frihet att tillhandahålla tjänster — Etableringsfrihet — Restriktioner — Hasardspel — Nationell lagstiftning som förbjuder upptagande av vadhållningsinsatser utan koncession eller polistillstånd — Uteslutande i strid med unionsrätten av en aktör från ett upphandlingsförfarande som syftar till att tilldela en sådan koncession — Straffrättsliga påföljder påförs personer som är knutna till en sådan aktör som bedrivit verksamhet utan polistillstånd — Otillåtet om den rättsstridiga uteslutningen av nämnda aktör från att delta i den tidigare upphandlingen inte på ett effektivt sätt har gottgjorts (Artiklarna 43 EG och 49 EG) (se punkt 9 samt punkt 2 i avgörandet)*

3. *Frihet att tillhandahålla tjänster — Etableringsfrihet — Hasardspel — Nationell lagstiftning som förbjuder upptagande av vadhållningsinsatser utan koncession eller tillstånd vid äventyr av straffrättsliga påföljder — Villkor avseende förverkande av koncessioner som tilldelats i samband med en sådan upphandling — Skyldighet att formulera sådana villkor på ett klart, precist och entydigt sätt och att iaktta likabehandlings- och effektivitetsprinciperna (Artiklarna 43 EG och 49 EG) (se punkt 10 samt punkt 3 i avgörandet)*

Saken

Begäran om förhandsavgörande – Tribunale Amministrativo Regionale del Lazio – Fri rörlighet för personer – Etableringsfrihet – Frihet att tillhandahålla tjänster – Verksamhet med upptagande av vadhållningsinsatser – Nationell lagstiftning enligt vilken endast nationella näringsidkare som har beviljats koncession därtill får bedriva verksamhet avseende upptagande av vadhållningsinsatser – Begränsningar i fråga om öppnande av nya vadhållningslokaler som gäller för innehavare av nya koncessioner – Koncessionerna upphör att gälla om innehavaren anordnar gränsöverskridande spel som liknar dem som anses vara ”offentliga” – Fråga om förenligheten med artiklarna 43 och 49 EG.

Avgörande

1) Artiklarna 43 EG och 49 EG samt likabehandlings- och effektivitetsprinciperna ska tolkas så, att de utgör hinder för en medlemsstat – som i strid med unionsrätten har uteslutit en kategori aktörer från att tilldelas koncessioner för att bedriva en ekonomisk verksamhet och som, för att rätta till detta åsidosättande, delar ut ett stort antal nya koncessioner – att skydda marknadsandelar som redan existerande aktörer har förvärvat, genom att bland annat föreskriva om ett minsta avstånd mellan nya koncessionshavares och redan existerande aktörers etableringar.

2) Artiklarna 43 EG och 49 EG ska tolkas så, att de utgör hinder mot att personer, som är knutna till en aktör som i strid med unionsrätten har uteslutits från att delta i ett upphandlingsförfarande påförs påföljder för att ha bedrivit organiserad verksamhet avseende upptagande av vadhållningsinsatser utan koncession eller polistillstånd, och detta även efter den nya upphandling som genomförts för att gottgöra detta åsidosättande av unionsrätten, i den mån som den nya upphandlingen och tilldelningen av nya koncessioner inte på ett effektivt sätt har gottgjort för den rättsstridiga uteslutningen av nämnda aktör från att delta i den tidigare upphandlingen.

3) Det följer av artiklarna 43 EG och 49 EG, likabehandlingsprincipen, kravet på transparens samt rättssäkerhetsprincipen att villkoren och bestämmelserna för ett sådant upphandlingsförfarande som det som är aktuellt i målen vid den hänskjutande domstolen, och i synnerhet bestämmelserna om förverkande av koncessioner som tilldelats i samband med en sådan upphandling – såsom bestämmelserna i artikel 23.2 a och 23.3 i förslaget till avtal mellan den självständiga myndigheten för statsmonopolen och den som tilldelas koncession avseende andra hasardspel än spel på hästkapplöpningar –, ska vara formulerade på ett klart, precist och entydigt sätt, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att avgöra.